

BLOKIZTÉSI FELTÉTELEK.

Egy evre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETESEK

□ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyitleri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 árendájában részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetőket, előfizetéseket s a reklámolókat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Az új hadikölcsön jegyzését
 mindenki hazafias kötelessé-
 gének ismerje!

Az új hadikölcsön.

*TISZA ISTVÁN gróf miniszter-
 elnök a kormány felhívását küldte be
 hozzánk, amelyben az új hadikölcsön
 sikere érdekében buzdító szavakat
 intéz a nemzethez. A felhívás, amelyet
 mindenkinek figyelmebe ajánlunk, —
 a következő:*

Olasz szövetségünk, aki felett
 harminc esztendőn át tartottuk oltal-
 mazó karunkat, aki a mi barátunknak
 köszönhetette békéjét, haladását, anyagi
 és szellemi javakban való előmenetelet,
 aki egész birodalmat szerzett Afriká-
 ban, amellyel a mi támogatásunk nél-
 kül még csak álmában sem gondolha-
 tott, — orvul támadott meg bennün-
 ket éppen akkor, amidőn önként át
 akartunk neki adni a monarchiának
 szelét; elérkezettnek látta a pillanatot,
 eldobta az álarcot; orgyilkos törével
 hátbatámadja az egész Európának, az
 olasz nemzetnek szabadságát is fenye-
 gető orrossal hadban álló monarchiát.

De rosszul számított. Tíz hónapi
 hősiességben megtanultuk a
 tulerővel szemben megállani. Feltartoz-
 tattuk, megőültük, futásra kényszerít-
 tettük a keményebb ellenségnek több
 milliónyi hadát. Győztes seregeink ne-
 mes haragjai párosult utálattal fordul-
 nak az áruló felé. Hatványozott elszánt-
 sággal, újult erőt szegvezve az új ellen-
 ség mellének. Lovagias lelkének egész
 valójában felháborodástól remegve, tett-
 rekész elszántságban égve áll az egész
 nemzet az új harc felé menő katoná-
 ink mögött; mint annyiszor a mult-
 ban az új ellenség, az új veszély újult
 erővel váltja ki a magyar jellem leg-
 dicsebb tulajdonságait. Visszavonás,
 kishitűség, csüggedés nem látható sehol.
 Az egész nemzet egy nagy, egységes,
 tettekes, önfeláldozó elhatározás. A
 kormány, amelyet ezekben a nehéz
 időkben állított a nemzet élére az is-
 teni gondviselés, — érzi a felelősség
 súlyát, a feladat nagyságát; de érzi
 azt is, hogy mindenre képes és min-
 denre kész nemzetre támaszkodhatik,
 amelynek egyesíteni, szervezni és küz-
 delembe vinni kell minden erejét. Ezt
 várja a nemzet a kormánytól; ezt
 parancsolja saját kötelességérzete; ezt
 az egy célt szabad csak ismerni, hogy
 méltónak bizonyuljon a nemzethez,
 amely sorsának gondozójává tette őt.

Ezen tudattól áthatva fordul a kormány
 a nemzethez azzal a felhívással, hogy
 bocsássa rendelkezésére minden téren,
 az egész vonalon összes erejét s a vér-
 áldozat mellett, amelyet olyan pazar
 hősiességgel ont a haza oltalmára, —
 a nemzet gazdasági téren is adja a
 haza szolgálatába erőforrásait. A há-
 boru nemcsak vért, anyagi javakat is
 kíván. A győzelemnek gazdasági erő-
 fesztítésünk is egyik előfeltétele.

Tejjes siker és teljes dicsőség
 csak annak a nemzetnek homlokát
 övezheti, amely gazdasági téren is
 megüti a mértéket; ezt az áldozatkész-
 séget, ezt az elszánttságot nyilvánította
 a nemzet a háboru eddigi folyamán.
 Zúgolódás nélkül tűrte a gazdasági
 bajokat; egymáson segítve igyekezett
 a hadrakeltek munkáját is teljesíteni.
 Fényes tanujeleit adta a jószívűségnek,
 a telebaráti szeretet áldozatkész mun-
 kájának s az első hadikölcsönnek pél-
 dátlanul álló eredményével bámolatba
 ejtette a világot.

Éppen most, kevés nappal az olasz
 árulás előtt fordult a kormány a má-
 sodik hadikölcsönrel a nemzethez. Az
 eddigi eredmény a nemzet önbizalmá-
 nak, gazdasági erejének és áldozatkész-
 ségének újabb tanujele; de most az
 új ellenség, az új veszély láttára újabb,
 fokozottabb erőkitetés szüksége mutat-
 kozik. Ezért a kormány meghosszabbí-
 totta a hadikölcsön eredetileg tervezett
 aláírási határidejét és a hadikölcsön
 tömeges jegyzésére hívja fel a nemzet-
 nek rettenhetetlen elszántságát. Ezen
 a téren is be kell bizonyítani, hogy a
 hadikölcsönben való részvétel becsü-
 letbeli kötelessége mindenkinek, aki a
 szükséges anyagi eszközökkel rendel-
 kezik. A háboru nagy tökéket hozott
 folyamatba; pénzre tette a polgárok
 millióinak terményekben, állatokban s
 más árukban fekvő javait. Ennek a
 pénznek egy részét fektesse mindenki
 a hadikölcsön értékeibe. Annak foko-
 zott, tömeges aláírása nemzeti cseleke-
 det, amely hatványozza a nemzet élet-
 halálharcban rendelkezésére álló anyagi
 és erkölcsi erőt.

Tisza István gróf.

Csonka tanév.

A vallás- és közoktatásügyi minisz-
 ter május hó 5.-én leiratot intézett a
 középiskolák igazgatóihoz, amelyben
 megengedi, hogy a középiskolai ren-
 des tanítások ott, ahol a tanév elején
 a háborus viszonyok miatt két hónap-
 nál nem volt több szünet, május hó
 22.-ikén, pünkösd előtti szombaton

befejeztessenek. Pünkösd után 25-29-ig
 a magánvizsgálatokat kell megtartani
 s ezzel a tanévet le is lehet zárni.

A miniszter ezen rendelkezésének
 indító okául a háboru által előidézett
 rendkívüli társadalmi és anyagi viszony-
 nyokat hozta fel, amelyek között ép-
 pen a városokban nyomaastóbban
 érezhető drágaság bizonyára súlyosan
 szerepel. A középiskolák a városokban
 vannak, amelyeknek elemezése most
 nehezebb és drágább is. Ha a tanulók
 nagy része visszamegy a falukra, (hi-
 szen a tanulók között sok a vidéki és
 falusi) ott nem érzik meg a súlyos
 helyzetet; de viszont olyan város, mint
 Léva is, elemezés tekintetében felsza-
 badul tetemes számú fogyasztótól. De
 a vidéki szülőket is közelebről ér-
 deklí a tanévnek e hó végén való be-
 fejezése. Megtakarítják a júniusi koszt-
 pénzt s egyéb apró-cseprő kiadásokat
 és esetleg munkaerőt is nyerneik fiaik-
 ban, akiket odahaza könnyebb eltartani,
 mint idegen helyen.

A diáksereg ezen tanév alatt va-
 lószínűleg nem tudott és nem birt
 annyira előrehaladni tanulmányaiban,
 mint más években. Csonka lett a szor-
 galmi idő; nem jutott belőle elég az
 egész tananyag elvégzésére és az ösz-
 segfoglaló ismétlésekre. Ez azonban ne
 aggassa sem a tanulókat, sem a szü-
 löket. A mi lelkes tanáraink a jövő
 tanév elején majd módját ejtik annak,
 hogy a hiányokat kellőképpen pótolják.

A tanév korábbi befejezésére va-
 natkozó rendelet nem érinti az érettségi
 vizsgálatokat, amelyek — a katoná-
 nákul előzőleg behívott itjak távollététől
 eltekintve — mindentűt a rendes
 mederben folynak. A szóbeli vizsgálá-
 tokat a tankerületi főigazgatók fogják
 vezetni.

Méltányosnak találtuk volna, ha
 a kultuszminiszter az érettségi vizs-
 gáknál is kedvezményben részesítette
 volna a tanulókat azzal, hogy az osztály-,
 illetőleg írásbeli vizsgák sikeres
 letétele után elengedte volna nekik a
 szóbelit. A maturánsok, akik a szük-
 séghez képest talán már a közel jövő-
 ben szintén sorozás alá kerülnek s akik
 a most záródó tanév alatt tanáraikkal
 együtt a legtöbbet fáradtak a nyolc
 év folyamán végzett tananyagunk ren-
 dezésével és ismétlésével, — megérdem-
 melnek a tanügyi kormánytól, hogy a
 rendkívüli viszonyokra való tekintettel,
 a szóbeli vizsgák alól mentesszenek.

Azok a jó tanulók, akiknek az
 édes vakáció megadatott, töltsék el
 azt okosan és célszerűen. Osszák be a
 napot praktikusán, hogy mindenre tel-
 jék idejük. Legyen helye a gondatlan,

vidám játéknak. Isten szabad ege alatt, a természet ölen pezsdüljön ki az üde kedély, a vidám jókedv; majd kerüljön sorra a testedző, izomerősítő tornázás.

Fordítsanak emellett bizonyos időt jó, tanulságos, lelket nemesítő, szellemet művelő könyvek olvasására is. Akkor lesz teljes harmónia az ifjúság lelkében, ha idejét kellőképpen beosztja s úgy testének, mint szellemének fejlesztését egyaránt szem előtt tartja.

Edzett testű, egészséges lelkületű ifjúságból hasznos és tevékeny polgárok lesznek, akik mindenkor megfelelnek egy önmaguk, mint a társadalom és a haza iránt tartozó kötelességeiknek.

De a nemes szórakozás mellett ne feledkezzenek meg a mai nehéz viszonyokról sem. Ha kell, legyenek szülőiknek segítőtársai a nekik megfelelő s ifju erejükhez mért munkában. Akad a ház körül, a kertben és a mezőn is sok olyan foglalkozás, amelyet a tanulók elvégezhetnek. Ha a szükség úgy hozza magával, fogják meg a kapanyelét is. Dolgozzanak. A munka nem szegény. Ezzel esetleg sok napszámot takaríthatnak meg szülőiknek.

Az ünnepléses *Te Deum* elhangzása után a tanárok és tanítványaik nyugodt lélekkel fejezhetik be az izgalommal teljes, kilenc hónapig tartó tanévet. A fáradságos munka után élvezzék a jól megérdemelt pihenést. A három hónapos vakáció végén pedig a győzelmes csaták után bekövetkező áldásos béke jegyében ujult erővel térjenek majd ismét vissza a tudományok csarnokaiba.

Az orosz nép története és világhatalmi politikája.

Folytatás.

Az összehasonlító nyelvészet világlátásánál immár tisztán látja az orosz nemzet, hogy a Balkánon élő szláv népeket nemcsak vallási, hanem vérségi kötelék is fűzi hozzá. Fellép tehát a szláv népeknél a faji öntudat s az orosz most már új világtörténelmi hivatás is ékesíti: hogy a szláv népeket saját fennhatósága miatt egyesítse. Fejlődésének ezt az új mozzanatát is keleti hódító politikájának szolgálatába állítja. Fellép, mint a balkáni szláv testvérek védelmezője a török elnyomással szemben.

Az ennek következtében elől ott összeközege a palesztinai események szolgáltattak okot. Mint a magyar költő énekelte: Isten sírja megrészketett a szent honban s ebből háború kerekedett a nagyvilágban. A Szentföldön gör. és róm. katolikusok közt viszály támadt. III. Napoleon, az új francia császár, mint a róm. katolikusok pártfogója és I. Miklós cár mint a gör. keletiek védője közt erre kitért a háború, melyben közbül állt a török, aki a francia császárnak adott igazat. III. Napoleon európai szövetséget hozott létre az orosz ellen s ez a szövetség Oroszországot az u. n. krími háborúban leleperette. Az erre következett párisi béke az orosz tengeri haderő előtt bezárta a Fekete tengert.

Nem szakadt azonban ezzel vége a cárok és az orosz nép Konstantinápolyra való aspirációjának. Az apró balkáni népek közt, melyek még mind Törökország hűbéri kötelékeibe tartoztak, orosz emissáriusok

egyre szították az elégtelenséget, mely végre lázadásban tört ki 1875-ben és pedig Hercegovinában. Fölkeltek erre a Balkán összes szlávjai: a bosnyákok, szerbek és a bolgárok. Törökország véres kezekkel fojtotta el a fölkelést, de a török eljárása visszatetszést keltett Európában, mire II. Sándor cár elérkezettnek látta az időpontot, hogy a keleti kérdést ismét fölvesse. Bizonyára még sokan vagyunk, akik emlékszünk az 1877-iki balkáni háború borzalmaira, melyek oda vezettek, hogy az a példátlanul következetes és makacsul keresztül hajtott politika, mely Konstantinápolyt tűzte ki célul s melynek érdekében a középkori varágfejedelmek őt, a Romanovok nem kevesebb mint hét nagy hadjáratot vezetnek a Balkán ellen — végre sikerre vezet, Oroszország megbuktatja Törökországot s megalapítja világhatalmát Keleten. Európa azonban megdöbben az eshetőségektől, a hatalmi egyensúly érdekében megállította az orosz sereget Konstantinápoly előtt s békére kényszerítette az orosz Szanctafanóban.

Erre a berlini kongresszus megteremtette ugyan a balkáni szláv népek függetlenségét, de Oroszországnak ámulattal kellett tapasztalnia, hogy keleti világhatalmi törekvései az európai hatalmak egyetemes tiltakozásába ütköznek. Azért közben Ázsiára fordítja tekintetét s után még a krími háború után nagy foglalásokat tett a Kaukázusban, Turkesztánban, majd elfoglalta Chinától a gazdag Amurvidéket, melyekkel ázsiai világhatalmát készítette elő: 1902-ben Japánnal viaskodik a Csendes óceán birtokáért. Nem gondolta azonban, hogy ázsiai világhatalmi törekvései ennél az új népnél oly roppant, erőteljes tiltakozásra találjanak.

Visszatért tehát európai pánszláv eszméinek megvalósításához. Ügynökei már elkészítették a balkáni népek szövetségét európai Törökországnak felosztására. Szembeálló és nem titkolható a gondolat: ha Konstantinápoly nem lehet az oroszé, ám legyen a balkáni szlávoké, közvetve így is Oroszországnak lesz. A balkáni háború tehát kitért 1912-ben s a vége az lett, hogy ha Konstantinápoly nem veszett is el, de európai Törökország elbukott.

Még folyt a küzdelem, de a nagy tusa zajából már ki-kihallatszott a győző em reményétől ittas szláv népek politikai jelszava: Magyarország és Ausztria felosztása következik. A gyermekek éretlen ésszel elárulták szülőjük titkos terveit. Nem volt titok az sem, hogy a monarchia felosztása után a nagy rivalisnak, Németországnak megbuktatása volt tervbe foglalva.

A győzelem és osztozkodás után minden lépten-nyomon a megduszadt szláv önértékbántó és gyakran megszegyenítő megnyilatkozásával kellett találkozunk. Mindenki látta, hogy e siker aratott suhancnépek csak alkalomra várnak, hogy javaink és állami létünk ellen kinyujtsák kezüket. Beszéltek ellenünk irányuló szövetségről is. Titkos társulataik azonban zavartalanul és szabadon munkálkodtak, míg végre, — hogy Vilmos császár hasonlatát használjuk — a szerajevói gyilkossággal „megnyitott az örvény,” melybe két nagy nemzetnek és három országnak kellett volna belébuknia, de most már szinte bizonyos, hogy a szláv népek egységének eszméje és az orosz világhatalmi törekvés fog abba belésodródni.

* * *

Egy ősi nemzet történetén és egy régi keletű, szövevényes, sokszor öntudatlan,

majd nagyon is öntudatos, nem mindig tiszta és erkölcsös, de mindig nagystíli politikának labirintusán vezettem végig tisztelt hallgatóságaimat.

Láttuk, hogy micsoda küzdelmeket vívott az orosz nép, míg végre a fejlődésben eljutott odáig, hogy a szláv népeknek a világhatalmát követelje. Hivatva van-e a szlávok és általuk az orosz nép a világhatalomra, elérkezett-e világhatalma megvalósításának ideje, vagy egyáltalában el fog-e érkezni? — mindez izgató kérdésként mered reánk. Szoloviev mondja: „A természet az egyik, a történelem a másik mostohája volt Oroszországnak.” Szolovievnek igaza van s mi vizsgálva a népek lélektanát — hosszú lehetjük, hogy van Oroszországnak még egy, harmadik mostohája is: népe lelki képességeinek tulbecsülése és történelmi hivatásának félreismerése.

Vége.

Utánam csend, előttem néma minden.

*Idáig vártam rád,
Továbbra nincs erőm.
Megyek hát magam elé, völgyön és hegytetőn!*

*Kihez, hova?
Nem vár rám sehol, senki mosolya,
Utánam csend, előttem néma minden;
Utamban sehol ébredő élet sincsen...
Mi hív hát, mi vonz, vagy mi intget?
Hogy fáradtan bár, de mindig sietek*

*Sehol semmi!
Mért kell hát nekem mégis tovább menni?
Előre folyton, gyorsan előre!
Daccal tekintve az érkezőre,
Ki visszaintene vagy megmarasztana;
Riasztana talán vagy kérne is szava:
Hogy ott még akadhatott vón' csalfa képszel,
Amely virraszt holt álmaim felett
S hogy itt még ha ébredne is fel emlék bennem,
Ezerszer újra kell majd eltemetnem...*

*Nem baj!... Temetek!...
Keresztfát is hagyok a sírokon,
Hátba elsírja baját nála
Valamelyik leányrokon!?*

*Aztán tovább!
Neki, a fölmérhetlenül nagy pusszításágnak,
Hol rám itélet, gúny s hazug mosolyok várnak
Nem fáj! Daccal csapom föl s bátran a fejem!
Hűdey tekintetüket meghétszerezem.*

*Vagy nem!
Nem így megyek én most teutánad.
Ezt az arcot igit sohasem lássad!
Halk nászindulótok hárfázva oda sietek,
Hol mindent egygye olvasznak a nagy sötétek.
Senkiről másról, csak Rólad emlékezem,
Hogy: hogyan is volt, mit is beszélt nekem?
S míg kiváltó szád után a pusztát járom,
Szemem körülrepési a nagy átom...
S majd így várom be a megtért vitézeket,
Kik rólad is dalolnak hősi éneket
S ha eltévedtem volna, megmondják, hol vársz rám?
És zeng tovább, ezüst hangokon
Nászindulótok hárfám.*

Nilus.

A modern háború.

A történeti tudomány arról győző meg, hogy a háború, miként az égi szivatar: rombol, pusztít, de egyuttal tisztít is. A békében összegyűlemlett különböző szenny, salak, a háború által megsemmisül, hogy a fejlődésnek engedjen teret.

Mínél gyorsabban haladunk előre, annál jobban szaporodik a salak, mely hosszahasonló a gyors ütemű munka által összegyűjtött szervi bomlásokhoz, bomlástermekkekhez: a mérges vegyületekhez.

Igy tehát a háború ebből a szempontból véve szükséges. Szinte természetes folyománya a fejlődésnek. A háború célja

ugyanaz, mint volt évszázadokkal, vagy évezredekkel ezelőtt. Csak az eszközök, módok változtak meg. Valamikor pusztán az izomerő döntötte el a csata sorsát, ma a technika különböző vívmánya. Ma még nagy tömegek harcolnak egymással, le az idő, amikor az emberek, a katonák száma mellesleg tényezővé válik. Mindez a technika: a haditechnika vívmányából önként következik. A mindennapi életből tudjuk, hogy a gépekkel, tehát: a gőz, villam stb. erőkkel dolgozó üzem sokkal kevesebb emberi erőre szorul, mint anélkül: az erők nélkül. A természeti erőknek a technika vívmányában való érvényesülése mindinkább háttérbe szorítja az emberi, állati erőt s maga kerül felszínre.

Csak vezetőre, irányítóra van szükség. A gép mellett dolgozó egyen csak kiegészítő része, eleme a gépnek. A gép egyforma ütemű munkájával tökéletesebb, cait erőbb munkát végez, mint az emberi kéz.

Ezt mondhatjuk a modern háborúról is. Az egyén munkája csak abban fog nyilvánulni, hogy észbeli feltalálásaival, felfedéseivel tökéletesítse, általánosítsa a gépet, vagy egyéb technikai vívmányt. Erejére, a fokozott izomerőre ma már nincs oly szükség, mint valaha. A természettudomány haladása egyuttal a technika haladása is. A különbség csak az, hogy a technika jobban kaszál, mint egy egész rajvon.

Ezért a jövő háborúját nem is nagy embertömegek fogják megvívni, hanem a technika vívmányai. A jövő háborúja kevesebb katonával s több technikával fog harcolni, mint a múlt háborúja. Nem kell tehát megijednünk az ellenség embertömegétől. A jövőben azé lesz a siker, aki jobb technikai eszközzel fog dolgozni, ahol a fedezésnek, a feltalálásnak jó talaja van.

A technika nagyobb tömeg pusztításnak enged teret, mint az emberi erő. Ma még a rohamok jobbára a katonák erején, ügyességén, bátorságán s szívósságán múlnak.

Később csak az egyik fél kerül a veszedelembe, a másik, aki a technikat ügyesen kezeli; kevesebb.

Ez a fél maga helyett technikai vívmányait küldi előtérbe. A levegőben, a földön és a föld felett rohanó gépekkel meneszt az ellenség felé, melyek rombolnak, öldököznek az ellenfél soraiban. Ez lesz a mai rohamnak a megtestesítője. A jelen háborúból tudjuk, hogy az ellentélek a lövészárok által 30—100 lépésnyire megközelítik egymást. Itt aztán napokig, sőt hónapokig vesztegelnek, mert a golyók hatása kevesebb vétszedelmes rájuk néve. Csak a jól szervezett roham segíthet a bajon, hogy valamelyik ellenfél tovább mehessen. Ezek a rohamok sok embert pusztítanak el, még pedig mind a két ellenfélből. A rohamo: vezető gépek pedig csak az egyik fél megsemmisítését célozzák, a másik fél épségben marad. A technika vívmánya ennél még tovább megy. Bizonyos altruisztikus cselekedetével művel. Nem fog arra törekedni, hogy tömegeket pusztítson, hanem, hogy tömegeket fogságba, hatalmába kerithessen. A különböző fegyverek, eszközök egyidőre megbenítik a katonák láó érzékét. Nem tud védekezni, támadni. Kénytelen — kellelen az ellenség hatalmába kerülni. A napsugár tekintetben még nincs kellően kiaknáza.

Hol vannak a különböző gyújtó, szórólencsék, tükrök, stb. melyek a nap sugarait a hadi célokra ésszerűen kiaknázzák? S ahol! Pedig a derült tavasszi, nyári s őszi időben mennyi haaznét lehetne ennek vonni. A közeigő ellentétele rávetített napsugarak megbénítanak őt a munkában. Sőt a hőszugarak összegyűjtése s véletlén nagy pusztítást végezne a robbanó szerkezetben, a katonák tőrényében. Ennek megvalósítása a technika vívmányaihoz tartozik. Annyi bizonyos, hogy a technika vívmányai megváltoztatják a háboru képét, irányát.

A természettudomány haladása pedig oly alkalmazkodást biztosít a katonák számára, mely az ellentétele célpontjait teljesen el fogja tüntetni.

A harcétér felületéhez való helyes alkalmazkodás, mint a jelenben is látjuk, sokszor törbe csalja az ellenséget. A természet

alapos ismerete, a valóságának a látzattól való megkülönböztetése az alkalmazkodásnak egyik feltételét képezi. A katonai nevelés azután nagyobb gondot fog fordítani a természettudományra, mely megmutatja, hogy hogyan kell a katonaságnak a háboru idején a természethez helyesen alkalmazkodni.

Szobolovszky István.

A viiagnaboru krónikája.

Május 21.

Ausztria-Magyarország válaszcjegyzéket intéz Olaszországhoz, mely szerint nem veszi tudomásul a harmasszövetség felmondását, mert 1920 június 8-ától Olaszország ki sem léphet s akkor is csak egyévi előzetes felmondás után. — A San vonalon újabb sikereket érünk el. A május 2-ától elfogott oroszok száma 194.000. A menekülő oroszok Jaroslaunál visszafordultak, de csapatink ismét véresen futásra kényszerítik Drohobictól keletre elfoglaljuk Neudorfot, a Pruth mentén is megállítjuk az oroszok ellentámadását. A németek Dubissal és Nye mentől délre előrenyomulnak. — A nyugati hadszíntér La Quinque Rue táján az angolok támadnak, de sikertelenül. A Dardanellákban a törökök megtámadják az ellenség előretolt pozícióit Ari Burun mellett s onnan kiverik és visszazorítják a partra. Ugyancsak a törökök megtorpedózzák a Panteleimon orosz tizenháromezer tonnas sorhajót.

Május 22.

Az olasz mozgósítást befejezik. A hadüzenet előtt nagy diplomáciai tárgyalások folynak, de mindinkább jobban kiderül, hogy Salandra eladta magát az ententának épügy, mint Venizelosz. Az angol pénz hatása lasszik az utcai tüntéseken. Kiadják az olasz zöldkönyvet, melyből megtudjuk, hogy Olaszország csak azért állt fel teljesíthetetlen követeléseket, mert már előre lekötötte magát a háboru. Az olasz király aláírja a törvényt, mely az államhatalmat a kormányra ruhazza. — A galíciai harcétér tovább harcolunk és támadunk. Az angolok az Ipernnél szenvedett nagy veszteségeiket a németek gázbombáival mentegetik. A német tengeralattjárók több halászcsoportot elsüllyesztenek — Az új magyar hadikölcsön aláírása a legszembetűnő folyik s minden beszédnél jobban bizonyítja a magyar nép lelkes áldozatkészességét.

Május 23.

Az olasz nagykövet átnyújtja külügyminiszterünknek Olaszország hadüzenetét. Ő felsége, a király manifesztumot bocsát ki népeihez, mely mély meghatottságot és lelkesedést kelt mindentel. Az osztrák-magyar és a német nagykövetelek elhagyják Rómát. Az olasz király elrendelte hadseregének általános mozgósítását. A harcétér nem állt be lényegesen változás. Az oroszok nem képesek támadásainkat feltartóztatni. Csernovictól keletre Bojaunál az oroszok a Pruthon at akarnak kelni, de csapatink megghusítják. A németek Savie vidékén megverik az orosz északi szárnyat. — A nyugati hadszíntéren Givényhynél szuronyharcok folynak. Ablaintól északra az ellenségnek sikerül a német lövészárok egy kis részébe behatolni, ellenben Neuvillenél a németek nyernek teret. — A török főhadiszállás jelenti, hogy a Dardanellákban az ententának 50 ezer embere pusztult el.

Május 24.

Pünkösöd hétfőjén hajnalban megkezdődik az ellenségkedés köztünk és az olaszok között. Flottánk és repülőgépeink Velenczét, Anconát és Chiaravallet bombázzák. A tiroli határon kisebb harcok kezdődnek. Strassoldónál mutatkoznak az olasz lovasok először. A bécsi olasz nagykövet elutazott. Berlinben és Münchenben tüntetnek a monarchia mellett. — Az orosz harcétér változatlan. — A francia földön Neuve—Chapelle—Givény között az angolok előretörését, valamint a franciáknak a Loretto-magaslat északi lejtőjén történt támadását a németek visszaverik. A Dardanellákban az ellenség újból egész erejével támadott, a harc 9 óráig tartott; a hosszú

harc után a törökök visszaverték az ellenséget, mely kétezer halottat hagyott hátra a csatáterén. A török partiütégek megrongálnak két ellenséges hajót.

Május 25.

Mackensen serege Przemyslől északra újból offenzívába lép, 21.000 oroszot elfog, 39 ágyút és 40 gépfegyvert zsákmányol. Radymno körül fekvő helységeket elfoglaljuk. Putralo és Boehm-Ermolli hadseregei délről törnek elő Przemysl felé. — A tiroli és karinthiai határon olasz alpesi vadászok itt-ott átlépik a határt, de csapataink első lövésére megtutamodnak. Sorhajóhadunk Velenczétől Barlettaig operál. Velenczében a pályaudvart, az olajtartályokat és az arzenált bombázza. A flotta sikere Berlinben nagy örömet kelt. — Külügyminiszteriumunk kiadja az olasz tárgyalások akit tartalmazó vöröskönyvet. — Svájc újból kijelenti, hogy semlegességi nyilatkozatát fenntartja. — A német- és osztrák-magyar csapatok Mackensen vezérlet alatt elfoglalják Radymnot, Przemysl kulcsát. A seregek egész Galiciában folytatják a támadást. Roosiniétől keletre a németek megkergetik az oroszokat. — Flandriában is előbbre jutnak a németek, Ypernnél rohammal elfoglalják a Vlaminghe majort. A Dardanellákban 4000 halott és sebesült veszt az entente. Elsüllyesztek a Triumph angol nagy csatahajót.

Május 26.

Az orosz sereget tulhajtják a Sanon. Elfoglaljuk a San nyugati hidőjét, Zagrodýt. Kassai hadtestünk ezzel a tényével emlékeztetése tette nevét a hadtörténelemben. Lembergől már készülődnek az oroszok. Egy olasz külföldi itmény bevonul a tiroli Coudinóba. A karinthiai határon és a Piöcken-szorosnál azonban úgy megrakják csapataink az olaszokat, hogy fegyvereik hátrahagyásával elfutottak. Jenő főherceget öfelsége vezéredessé nevezi ki, mely állást csak rósi szervezte s melyre ez az első kinevezés. A francia hadszíntéren Belle Vaarde tónal az angolok éjjeli előretörését a németek megghusítják. A japán-chinai szerződést aláírták. Dánia a bujtogató ententának kijelenti, hogy nem folytat hiena-politikat. — Portugáliában Lissabon előtt francia és angol hadihajók jelennek meg.

Május 27.

Csapatink Przemysl felé állandóan előre nyomulnak. Drohobictól délkeletre a Strynél áttörik a megerősített új orosz frontot s újabb 4800 foglyot ejtenek, 6 ágyút és 11 géppuskát zsákmányolnak. Az olaszok a tiroli határon nehéz ágyúkkal bombázzák erdeinket. A corde vole völgyben két olasz századot géppuska-tűzzel megsemmisítettünk. A franciáknak Vermeles és a Loretto magaslát között nagy erővel intézett támadásukat csufos kudarc érte. Német repülőgépek és Zeppelinek az alsó Themset eredményesen bombázták. A török vizen német tengeralattjáró elsüllyeszti az angol Majestet nevű nagy csatahajót, a Triumph párját. A Dardanellákban ezenkívül több hajót megrongálnak és visszavonulásra kényszerítenek, melyek katonákat akartak partraszállítani. Német tengeralattjárók megjelenése a Dardanellákban nagy nyugtalanságot kelt.

Különfélék.

— **A hadikölcsön aláírásának meghosszabbítása.** A hivatalos lap múlt szerdai száma közölte a pénzügyminiszter rendeletét, amellyel a hadikölcsön jegyzésére szánt határidőt június hó 7-ig meghosszabbítja. A miniszter ezzel alkalmat kíván adni azoknak is, akik az olasz háboru kitörésén felelkesedve vagy fel akarják emelni eddigi jegyzéseiket, vagy pedig csak most ismerik fel köteleességüket, vagy a nemzeti kölcsönre jegyzésenek. Az intézkedés mindenestre növelni fogja a felajánlott összeget és habár az eddigi eredmény is nagyon biztató, remélni lehet, hogy ezáltal sem maradunk a multkori eredmény mögött és nem lesz okunk önmagunk és a világ előtt a szégyenkedésre.

— **A Rvicsky-Társaság** ma (vasárnap) délután 4 órakor tartja a városás termében közgyűlést. Felhívjuk közönségünk érdeklődését a gyűlésre, mely fontos és közérdekű ügyekkel (múzeum, háborús évkönyv, zeneiskola fejlesztése) foglalkozik.

— **A malmok katonai őrizete.** Láva város polgármestere hirdetmény útján értesíti a közönséget, hogy a város területén levő uradalmi és Weisz-féle malmok katonai őrizet alatt állanak s egyben figyelmezteti a lakosokat, hogy az őrség felhívására mindenki engedelmeskedjék, mert ellenkező esetben az őr jogosítva van a fegyverhasználatra is.

— **Nem változnak a tankönyvek.** A különböző iskolák tanítóiestületei minden év május hónapjában kötelesek megállapítani a következő tanévre szóló tankönyvi változásokat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter most elrendelte, hogy a tantestületek az idén ne tartsák meg erre vonatkozó értekezletüket és további intézkedésig a tankönyvekben semmi változást ne tegyenek. Ennek oka részben az, hogy meg akarják kímélni a családokat az új könyvek beszerzésével járó kiadásoktól, részben pedig az, hogy a háború által okozott változások a jövő tankönyveiben nagy fontossággal fognak szerepelni.

— **Liszt- és kenyérrutalványok kiadása.** Láva város polgármestere lapunk útján is értesíti a város lakosságát, hogy a liszt- és kenyérrutalvány-könyvecskék kézbesítése *legnap* vette kezdetét és hogy a kiutalt mennyiséget a közönség már e hó 31.-én, *holnap* igénybe veheti.

— **Fogságba került főhadnagy.** Dr. Pély Gyza gnánsai ügyvéd, népkézfő főhadnagy, aki Pély István polgártársunknak lja, — mint értesülünk — a Dayesster menten, Horodnakaál vívott győzelmes ütközetben súlyos lábsebbel orosz fogságba került.

— **Gyászír.** A tanügynek egy buzgó és érdemteljes munkását ragadta ki a halál körülből. Veress Lajos nyug. ref. tanító, aki 42 évet töltött a tanítói pályán, amely időtől 28 évig a felelősségei gyűléseketnek volt őszintén szerető tanítója, folyó hó 21.-én délután 5 órakor, életének 71. boldog házasságának 48. évében elhunyt. Amikor 14 év előtt betegeskedése miatt fájó szívvel kénytelen volt iskolájától megválni, — Lávára költözött és itt megbecsülésnek örvendő élvezte a jól megérdemelt nyugalmat. Halálát családján és rokonságán kívül barátai és ismerősei mélyen fájtalják. Hílt tetemeit e hó 23.-án, délután 4 órakor nagy és őszinte részvét mellett helyezték síri nyugalomra.

— **Katonatemetés.** E hó 22.-én a lévai kórházban egy Kovács Mihály nevű, nyíregyházi illetőségű kőzatonna halt meg, aki a Léva állomásozó 77-ik gyalogezredbe volt beosztva. Temetése, amelyen hozzátartozói közül senki nem jelent meg, — 24.-én nagy részvét mellett ment végbe. A katonaság a ref. temetőben sorfalat állított, a zenekar pedig gyászindulókat játszott. Ravatala rótt Birtka József ref. lelkész mondott igen megható és hazaszeretőről elmédkő gyászbeszédet.

— **Beiratások.** A lévai polgári leányiskola 1. osztályába és a kereskedelmi szaktanfolyamra a beiratások június hó 1—3 napján az irgalmas nővérek intézetében délelőtt 8—11 óráig tartanak.

— **A 18 és 43—50 évesek sorozása.** A király elrendelte, hogy a 18 és 43—50 éves népfelkérés kötelezettek felhívásának. A népfelkérés emeltetű születési évfolyamaiba tartozó neptelkezőknek bemutatón szemlére való behívása és tényleges szolgálata való igénybevétele iránt később történik meg az intézkedés.

— **Zenevizsgálat.** Moravék Margitka folyó hó 25.-én *Sonogyi* Mór zenetanár és songoraművész zene conservatoriumában a cimbalom legfelsőbb kiművelődési osztályán a vizsgálatot mind az elméleti tárgyakból, mind a gyakorlatból *kitűnő* eredménnyel tette le a erről oklevelet nyert.

— **Az ar.-maróti kir. pénzügyigazgatóság** hivatalos órát 1915. évi június hó 1.-től október hó 1.-éig hétköznapokon

reggel 7 órától délután 1 óráig, vasár- és ünneppnapokon pedig délelőtt 9 órától déli 12 óráig állapította meg.

— **Előjegyzés a zeneiskolai föltételre az 1915—16. évre.** A Rvicsky-Társaság vezetősége felkeri mindazon szülőket, akik gyermekeiket *akár jártak eddig, akár nem*, a zeneiskolába a jövő évre felvétetni akarják, hogy az iránti kiváságukat *június hó 15-ig Cziezka* Angéla tanárnőnél bejelenteni sziveskedjenek, hogy a R. T. a netán szükséges második taneó iránt idejekorán gondoskcdhassék.

— **Előleg a terményekre.** A terményelőlegre vonatkozóan a minap közzétett kormányrendelet értelmezése körül félreértések merültek fel. Ezek elosztása céljából illetékes helyről közlik, hogy terményekre előleglet csak azok a pénzüntézetek — beleértve a hitelszövetkezeteket is — nyújthatnak, amelyeknek a postatakarék-pénztár e célra váltóösszámítolási hitelt nyit. Ilyen hitel kieszaközése végett a pénzüntézetek közvetlenül a postatakarék-pénztárakhoz forduljanak. Magán cégek vagy személyek általaiban, nemkülönben olyan pénzüntézetek, amelyek a postatakarék-pénztártól esen célra váltóösszámítolási hitelt nem élveznek vagy igénybe nem vesznek, terményekre előleglet egyáltalában nem nyújthatnak. Az ez ellen vetőket az említett kormányrendelet értelmezében büntetik.

— **Népek millió egymás ellen.** A szövetséges hatalmaknak eddig a következő államok isentek meg a háborút: Oroszország, Franciaország, Anglia, Japán, Belgium, Szerbia és Montenegró. Most még Itália is csatlakozik nozzájuk. A háborús államok lakóinak száma kitűnik a következő adatokból: Oroszország lakossága 170 millió. Franciaországé — a gyarmatokat is hozzászámítva — 85 millió. Anglia lakossága — a gyarmatok népével együtt — keres számban 420 millió. Japáné 72 millió. Belgiumé 75 millió. Szerbiáé 4 millió. Montenegróé felmélülő. Itáliáé (a gyarmatok nélkül) 35 millió. — Auszria- és Magyarország lakossága 53 millió. A német birodalomé 70 millió. Törökországé 23 millió. Tehát 794 millió ember áll szemben 146 millióval.

— **Öngyilkosságok.** Pünkőd első ünnepe, deillett özvegy *Isakcs* Józsefné felakasztotta magát. Amikor tettét észrevették, már meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen. — Az ünnep második napján délelőtt pedig egy *Fedcsin* Tivadar nevű kőzatonna a Perc partján akasztotta fel magát. A vézna és beteges öngyilkos katonna, aki a menet századba volt beosztva, ahová önkent jelentkezett, — valószínűleg azért vetett véget életének, mert hazulról azt a leverő és ketségbejítő hírt kapta, hogy két gyermeke meghalt és a felesége súlyos beteg.

— **1,385.000 fogoly.** A német lapok kimutatása szerint Nemecország és Auszria-Magyarország fogolytáboraiiban majus hó 20.-ig 1,007,000 orosz, 254,000 franciát, 24,000 angolt, 40,000 belgát és 50,000 szerbet helyeztek el. A foglyok összes száma csak szerint 1,385,000.

— **A hadvezetőség gondoskodik gazdasági lovakról.** A hadvezetőség, — mint már megirtuk — elhatározta, hogy a beteg, vagy sebesülten visszatérő lovak számára kórházakat rendez be, ahonnan a gyógyult de nem harckepzes lovakat mérsékelt áron adja el a gazdáknak. A hadvezetőség Magyarországon negyvenket, Horvátországban nyolc és Ausztriában tizenhét ilyen ókórházat rendezett be és minden kórházban átlag 500 lovat ápolnak. A kórházakból Magyarországon eddig 3186 lovat adtak gazdáknak, a horvátországi kórházak anyagát egészen Horvátországnak engedték át. A lovakat átlag száz koronáért engedik át, sok helyt azonban a lögyűjtő állomások kezelősége felelőrtette a hadvezetőség intencióit és ahelyett, hogy a gazdáknak adta volna ki a lovakat, nyilvános árveréseken legtöbbet igérőnek adta el. A honvédelmi miniszter most sürgős rendeletben intézkedett, hogy ilyesmi többé meg ne történhassék.

— **A „Meteor” időjélsése.** A „Meteor” című időjélső lap szerint június hónapnak változásai napjai a következők: 4 részben csapadékos; 5 szeles, zivataros, részben hősökkenessel; 9 szeles vagy zivataros; 10 meleg, derült; 11 száraz; 12 részben csapadékos; 13 viharos, esetleg zivataros csapadékkal s ezt követőleg rövid hősülydedéssel; 14 meleg derült; 20 elvtéve csapadékos; 26 részben csapadék; 27 részben derült; 28 viharos, esetleg zivataros eső hősülydedéssel.

— **Drága mulatság.** *Osztruzslik* Pál zsitvafődésesi gazda a legutóbbi érekekujvári baromváson tehenet akart venni. Oyan drága volt azonban a négy lábú jószág, hogy nem bír megalkudni és tehen nélkül maradt. Bujában nagyot mulatott és midőn ifjé után az egyik kávéházból kijött, őszekülönbözött és verekedésbe kezdett néhány furcsa alakk:l, aminek az lett a vége, hogy 1100 koronával telt tárcája elűnt. Ery kis fiucska, aki korán reggel a határba ment dolgozni, a komáromi uton egy vadonatuj ezer koronát talált; es adta meg az első nyomot a rendőrségnek, amely tovább folytatja az ügy kiderítését.

— **A papiros mint fűtőanyag.** A berlini háziasszonyok feltalálták, hogy hogyan lehet a szentet papirossal pótolni. Az újségpapiross harminchat óráig vízben áztatják, azután gombócformára összenyomják és megszáritják. A száritás után ez a papiranyag éppen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papirgombócok nem égnek lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fűtőanyag az ilyen papiros akkor, ha brikkettel keverik. Három papirgombóc és egy darab sajtolt szén állítolag hőven elégséges arra, hogy egy font húst kitűnően megfőzzenek vele.

— **Segítsük a hadbavonultak családtagjait mezei munkájukban!**

— **A pipacs felhasználása.** A pipacs értéktelen gyom a gazda szemében, mivel semmi hasznát sem tudja venni. Gyönyörű piros virágának nem örül, mert jól tudja, hogy minden egyes pipacs sok szál buza elől veszi el a táplálékot, a helyet, a levegőt és napfényt. Egyik külföldi folyóiratban olvassuk, hogy főzete tüdőhurut, hascsikarás és számarhurut ellen kitűnő orvosság. Csillapító, kissé narcotikus hatású izzasztó szer. A szírom leveleket (csakis ezeket!) akkor kell összenedni, ha a virág teljesen ki van fejlődve. Ezeket előbb papirlapon szétrakva, azután nem túlmeleg kemencébe kell megszáritani. Ha teljesen megszáradtak, a levelek sötétpirosak lesznek. Légmentesen záró dobozban kell tartani, mert különben megfeketednek.

— **Mezőgazdasági géptanfolyamok.** A kereskedelemügyi miniszter, tekintettel a tanult mezőgazdasági gépmunkásokban és cséplőgépekkelőkben várható hiányra, az összes fém- és gépipari szakiskolák igazgatóságait utasította, hogy a két legmagasabb évfolyam tantervet a fontosabb mezőgazdasági gépek ismertetésével egészítsék ki s gondoskodjanak arról, hogy az ügyesebb és értelmezőbb tanulókat az aratási munkák megkezdéséig a mezőgazdasági gépek kezelését, javítását elméletileg és gyakorlatilag lehetőleg tökéletesen elsajátítsák. Ezzel kapcsolatban a kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy amennyiben elegendő számú résztvevő jelentkezik az ipari szakiskoláknál, azonnal összevont kasánfűtő, lokomobil és cséplőgépekkelői esti tanfolyam szerveztessék, amelyre kivételesen már 16 éves kifogástalan magaviseletű fémipari segédunkások, tanoncok és cséplőgéptulajdonosok is felvehetők, akik magyarul írni és olvasni tudnak.

— **A titkosjegyű tábori levelezőlapok.** A közös hadügyminisztérium a következőket közli: Az utóbbi időben sürűn előfordult, hogy egyes tábori levelezőlapot titkos irással, gyorsírással, vagy hivatalosan nem ellenőrzött nyelven, törökül, héberül voltak írva. A közönségnek ujjolag is szolgáljon tudomására, hogy az ilyen meg nem engedett szövegű tábori levelezőlapokat nem kézbesítik.

— **Szétszakított bankjegyek.** Magtörtént ugyan a béko szelid napjaiban is, hogy egy-egy szétszakadt, össze-vissza ragasztott papírpénz került kezeinkbe; de a háboru most valami újat produkált e téren is, mikor a még nem régen használatban levő kétkoronas papírpénzeket sokan a váltási nehézségek és aprópénz hiánya miatt kétfelé szakították s így fizettek ki 1—1 koronát. Ezen rövid és radikális váltási mód ellen azonban az Osztrák-Magyar Bank tilalmi rendelkezést állított fel, amennyiben minden kétkoronas bankjegy után, melyet erőszakosan kétfelé osztanak, 10 fillért levon a bankjegy értékéből a beváltásnál.

— **A mezőgazdasági munkások kivándorlási tilalom alatt.** Mivel a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére minden számbavehető munkákészre szükség van, Sándor János belügyminiszter gondoskodott arról, hogy a mezőgazdasági munkások munkakeresés céljából a külföldre ki ne mehessenek. Ennek biztosítására a belügyminiszter utasította az alispánokat és a polgármestereket, az időszaki munkakeresés céljából külföldre távozni kívánó egyének utlevélikérelmeiknek hivatalból leendő visszautasítása iránt intézkedjenek s gondoskodjanak arról, hogy az elsőtoku közigazgatási hatóságok a külföldi államokba leendő munkásszerződések záradékolását tagadják meg. Minthogy a munkakeresésnek e korlátozása mellett feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy azok a munkások is, akik lakóhelyükön munkaalakalmak hiánya miatt keresethez nem juthatnak, megfelelően foglalkoztassanak, utasította a belügyminiszter az alispánokat és polgármestereket, hogy a kereset-hiány miatt jelentkező munkások számbavevétele iránt intézkedjenek és azoknak munkához leendő juttatás céljából további utasításadás végett a földmivelésügyi miniszterhez haladéktalanul előterjesztést tegyenek.

Színház.

Az elmúlt szombaton remek összejátékban láttuk Stein Leó kedves operettjét, a *Lengyelvér-t*. Kállay Jolán csupa tűz, temperamentum. Évezettel hallgattuk Gyárfás Ödön szép, kellemes baritonját. Deák Gyula soko-dalu, kitűnő színész, kellemesen nevette.

Pünkösdi vasárnap a Gábor Andor át-dolgozta bohózata, az *Ezüst pillé*-é volt. A bohózat jobb időkben is gyenge alkotás lenne, címét ma sem értjük. Az előadásban a férfi szereplők: Deák Gyula, Poór Miklós, Darázs, Forrai a legjobbat nyújtották.

Hétfőn Bródy — Jacobi *Szibill-jét* adták. A gyenge meséjű operettben Kállay Jolán beszéde, tánc, éneke, ruhája igazán nagy művészettel érvényesült. Deák Gyula mindig jobb a jónál, az impresszário szerepében még a karzat közreműködését is megengedte. Sarah szerepének kreáló nőjéből ma husz centiméterrel több lábat láttunk, mint amennyi eddig mindennap sok volt. Forrai Aladár és Paoleona hercegnő együtt is, külön is jól játszottak.

Kedre Szabó Ferencné fellépte elég szép közönséget vonzott. Pedig a darab, a *Délbáb utca 7.*, még az ő művészetében sem tudott az első felvonáson túl szórakoztatni. Hozzájárult talán a többrendbeli szerepváltás is. Deák Gyulának és Forrai Aladárnak azonban ez sem okozott nehézséget.

Szerdán remélni kezdtük, hogy közönségünk hideg közönye felolvad. A *Zsuzsi kisasszony-t* sokan tapsolták végig. Az előadás fenyvesen sikerült. Poór Miklós az elképzeltetett művész szerepében a lehető legjobbat adta. Forrai sok tapsot kapott, igen jó színész. Jó volt és tetszett Berengné is. Kállay Jolánról és Deák Gyuláról már följegyeztem és nehéz írni újat.

Csütörtökre aztán az előadásban nagyot csalódtunk. Szomori Emil *Katicá*-ja szomorúan olvashatta meg azt a kevés embert, aki *Koronkay Rózi*-t, Kállay Jolán, Poór Miklós, Forrai és Deák el nem csüggedő jókedvében és temperamentumos táncában, játékában gyönyörködött. Koronkay Rózi különösen kedves volt Zsiga szerepében.

Pénteken végre mégis csak megtelt a színház: az igazgató-pár játszott Sas Ede életképében, a *Mihály pápa leányá*-ban. Léva ügylátszik hű maradt tradícióhoz, a komoly művészet szeretetéhez és kedveltjeihez, akik különben az istenek kedveltjei is. A darabot a háború szülte s ha örök életre nem számíthat is, mint a háború költészetének első komoly drámai feltörése, bizonyára hosszú életre jött. Egyszerű, talán igaz történet, a komoly poézis harmonikus, fénylő varázsában, két egymásra télt művészelék minden hangulatot magával ragadó tiszta, világos architektúrájában. Ne mondja senki, hogy a háború idején nem illik hozzánk a színház. *Ez a színház, ez a művészet*, nemcsak illik, de kell. Kell az örvendezőknél, kell a szomorúknak, mert harmoniát hoz és vigasztal; kell a hívőknek és a kétségbeesetteknek, mert erősít, meggyőz és lelkesít. Magyar zászló, magyar dicsőség, magyar vihar — annak a két művésznél az istenálta lelkéből szűrve a mi lelkünkbe — ez ma üdit, megnyugtató és fölemel. Aztán . . . hiszen imádkozni se lehet sebbel, mint hogy a ruthén pap leánya sir a magyar dicsőségért. Csak karzat ne lenne, mely beénevet a legszebb, — mert szomorú — hallgatásunkba is. Ez a péntek egyébként megmutatta, hogy mire van szüksége a műsornak befelé, önmagáért — és kifelé, miertünk, ezért a nemeseen önszó, háboruban nemeseen komolyodott közönségért is.

Lévai piaciárak.

Kovalevskij: Dr. Horváth Gyula (rendőrkapitány).
Buza m.-mázánként 39 kor. — fillérről 39 kor. 50 fill. Kétszeres 30 kor. — fill. 30 kor. — fill. Rózsa 32 kor. — fill. 32 kor. — fill. Arpa 27 kor. 50 fill. 27 kor. 50 fill. Zab 24 kor. — fill. 24 kor. — fill. Kukorica 27 kor. 50 fill. 27 kor. 50 fill. — Lencse 80 kor. — fill. 80 kor. — fill. — Bab 80 kor. — fill. 80 kor. — fill. — Köles — kor — fill. — kor. — fill.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1915. évi máj. hó 23-tól 1915. évi máj. hó 30-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek rev.
Klain Ödön Balogh Mária	leány	Mária Margit
Hochberger Vilmos Polák Zs.	fiú	László
Baranya Béla Valach Veronika	leány	Lenke
Gelányi János Csuvára E.	fiú	János

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Vörös Lajos	70 éves	Tüdővész
Özv. Takács Józsefné	78 éves	(öngyilkosság)
Missik Gusztáv	44 év s	Tüdővész
Schweiger Armin	67 éves	Tüdőlégdaganat

Nyilttér.

== ÁLLÁST KERES. ==

Egy hat gimnáziumot végzett diák a szünidő tartamára megfelelő állást keres. . . .

Cím a kiadóhivatalban.

Értesítés.

A lévai róm. kath. hitközségi pótadó az 1915. évre az iskolaszék által 1915. évi május 24.-én tartott ülésében kivettett. A kivétési lajstrom, esetleges felszólalások céljából, 1915. évi május 30.-tól június 14.-ig bezárólag közzemlére tétetik és az érdeklődők által a plebánia-hivatalban betekinthező. Léva, 1915. május 29.

Az iskolaszék elnöksége.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33. **L é v á n.** Telefon szám: 33

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktáram céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallítás van berendezve

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz féle motorok minden nagyságban Hopferr és Schrantz gőzcseplő készletek, eredeti Melichar-féle vetőgépek, Bacher-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek Világhírű RAPID láncoskutat.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.

Közönség köréből.

A Bars Tekintetes Szerkesztőségének

L É V Á N .

Becses lapjuk folyó évi 21-ik számának „Különfélék” rovatában értesítést közöl az Állami Munkásbiztosító Hivatal ama rendeletéről, mellyel a lévai Kerületi Munkásbiztosító Pénztár önkormányzatát bizonytalan időre felfüggesztette. Közli a cikk azt is, hogy a felfüggesztésre az igazgatóság az ügyvezető elítárolására vonatkozó határozata szolgáltatott okot, melyhez az igazgatóság indokolatlanul s mereven ragaszkodott, amiből egyben megállapítható, hogy „az igazgatóságot nem a pénztár érdekében feltétlenül elvárható objektív szempontok vezették,” s amely eljárásban az Áll. Hiv. kiküldöttjei is „személyes ellenszenvet” láttak fennforogni. E megállapítások nyomán becses lapjuk a személyes érdekeket kizáró, higgadt és tárgyilagos vezetést tartván — igen helyesen — a pénztár érdekében levőnek, a jövőre nézve ily irányú működésre hívja fel a pénztár leendő önkormányzatát.

Mint a felfüggesztett igazgatóságnak, illetve felügyelőbizottságnak volt tagjai, a másik fél jogán, de közérdekből is következőkben nyilatkozunk a fentiekre:

A pénztár igazgatósága az 1907. évi XIX. t. c. 130. §-án alapuló autonóm jogával élve, két ízben mondotta fel állását a pénztár jelenlegi igazgatójának. Hogy az igazgatóság a felmondáshoz akkor is ragaszkodott, midőn az Áll. Hiv. az idevonatkozó első határozatát hatályon kívül helyezte, arra komoly okai voltak. Aki a lévai Kerületi Munkásbiztosító Pénztár reménytelenül szomorú helyzetét ismerte, s tudomása van arról a teljes tehetetlenségről, külső és belső rendetlenségről, melybe a pénztár a jelenlegi igazgató kilenc hónapos vezetése alatt került, az az igazgatóságnak bizalmatlanságán nem csodálkozhatik, sőt azt természetesnek találja. A kilenc hónap, mely alatt a jelenlegi igazgató pénztárunkat helyettes-igazgatói minőségben vezette, a pénztárt már a csüd szélére állította, s komolyan veszélyeztetette a biztosított tagok érdekeit, mert az orvosok, a gyógyszerészek fizetéseket ki nem kapván, már-már megtagadták a kezelést és a gyógyszereket, sőt a pénztárt perrel megtámadván, jelentékeny költségeket okoztak. Az adminisztráció terén mutatkozó e teljes tehetetlenség, valóban érthetatlenné teszi azt, hogy az akkori helyettes-igazgató időközben igazgatóvá választott, de ennek motívumait ez alkalommal nem akarjuk szóvátenni.

Sokkal súlyosabban mérlegelte az igazgatóság a járulékok behajtása és elszámolása terén mutatkozott szabálytalanságokat. Már a régi pénzbeszedőnél is hónapokon át voltak beszedett s el nem számolt jelentékeny összegek, valamint a későbbi pénzbeszedő, a pénztár egyik napidíjasa is csak április közepén, az igazgatóság elnökének közbelépésére számolt el februárban beszedett járulékokkal. Mindkét pénzbeszedő a késedelemes elszámolást, hogy súlyosabb jelzöt ne alkalmazunk, azai okolta meg, hogy a volt helyettes-igazgató, illetve a jelenlegi igazgató kölcsönüket kért és kapott a pénzbeszedőktől, s az elszámolást a kölcsönzött összegek hiányában nem eszközölhették. Ha az igazgatóság a tudomására csak későbbben jött ily ténykörülmenyek s a lévai munkaadók ama panassa között, hogy a járulékok tölük kétszeresen is beszedetnek, összefüggést látott s ennek következtében bizalmatlansága még növekedett az igazgatóval szemben, talán érthető s a személyes ellenszenvet csak annyiban jelentheti, mert jelen esetben a személy s a tárgyi cselekmény el nem választatók. Értendő az is, hogy az igazgatóság és a felügyelő bizottság sem erkölcsi, sem anyagi felelősséget vállalni nem akarván, teljes megnyugvással fogadta az Áll. Hiv. által történt felfüggesztését.

Az a körülmény pedig, hogy a folyó évi járulékok még máig sem hajtottak be,

s a jelen nyomasztó viszonyok által anyagilag eléggé sújtott lévai munkaadók az öt hónap alatt felszaporodott járulékoszegek befizetésére végrehajtás útján kényszeríthetők, s fognak is kényszerítettetni, megnyugvásunkat csak teljesebb teszi s még inkább megerősít bennünket az igazgató adminisztratív tehetetlenségéről eddig táplált véleményünkben s abban, hogy azok a pávatollak, melyekkel az ügyvezető igazgató elődje buzgó munkásságának sikereit és érdemeit a sajátja gyanánt tünteti fel s ezekkel magát az Áll. Hiv. előtt is ékesítette, napról-napra kevesebbek s homályosabbak lesznek.

Vagyunk a Tekintetes Szerkesztőségnek
Léván, 1915. május 27.-én.

Vojtek József,
Dalmady József,
Guba János,
Ambruska Andor,
Kostyák József,
Bób László,
a felügy. bizottság tagjai.

Kreskó Nándor,
Pankó József,
Nyiredi Géza,
Csernák Izidor,
Setary Ferenc,
Novotny Ferenc,
Sellingner János,
Holzmann Bódog,
az igazgatóság tagjai.

Eladó festmények.

NEOGRÁDY ANTAL 4 darab eredeti
a q u a r e l l festménye
bevonulás miatt jutányosan e l a d ó .

Megtekinthető szivességból

STEINER JÓZSEF úr
bűtorfűzetében L É V Á N .

KIADÓ LAKÁS.

Báti-utca 4. szám alatt levő
Budai-féle vendéglő helyiség
lakással együtt november 1-től
kiadó Bővebb felvilágosítás
Tonhaiser Mihálynál
Hegyalja-utca 2. szám.

TAVASZI VÁSÁR!

KERN TESTVÉREK

FÜSZER-, GYARMATÁRU- ÉS VASNAGYKERESKEDÉSE

ALAPITTATOTT 1881.

L É V Á N .

TELEFON SZÁM 14.

Legjobb fűszer- és csemegeárak.

Naponta friss felvágottak.

Főtt prágai sonka, teavaj.

Legjobb minőségű kávék.

„Gloria” pörkölt kávé különlegesség.

Csemegebor, likőr, cognac, pezsgő stb.

Virág-, konyhakerti- valamint mezőgazdasági magvak.

Vasárak és konyhafelszerelési cikkek.

Valódi nikkell, alumínium, sphinx, zománcozott lemez és öntöttvas konyhaedények, modern háztartási cikkek. Villamos főzőedények, torralok és vasalók.

GAZDASÁGI CIKKEK:

Ásó, kapu, lapát, csékány, aczélvilla, fűrés, ojtókés, metszőolló, ágfűrés, tömlő, szivattyu, vízmentes ponyva, gépszij gyári áron.

Összes kerti-, mezőgazdasági-, méhészeti-
és tejgazdasági szerszámok. — — —

Építési anyagok: cement, gipez, mennyezet nád, vasgerendák, horganyozott sodronyfonat kerítés nagy raktára. — —
Szuperfosziat lerakat.

A KÖZSÉGI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI.